

Област Хасково

▶ Население (2016)	234 899
▶ Територия (кв.км)	5533,3
▶ Брой на населените места	261
▶ Дял на населението в градовете (%)	72,2

Общ преглед

След колеблив ръст на brutния вътрешен продукт на човек от населението в област Хасково през 2015 г. той нараства значително и изпреварва средния ръст за страната. Заетостта продължава да нараства, а безработицата – да намалява. Хасково остава сред областите, които привличат най-малко инвестиции. В областта се отчита значително повишаване на достъпа и използването на интернет. През 2017 г. усреднените размери на местните данъци и такси в общините от областта остават близки до средните за страната. Естественят прираст в областта традиционно е по-ни-

сък от средния за страната, а през 2016 г. се отчита и нова вълна на емиграция от областта, което се отразява неблагоприятно върху възрастовата структура на населението. Представянето на учениците на зрелостните изпити продължава да е слабо. Здравеопазването се характеризира с относително нисък капацитет на здравните заведения и липса на лекари. Правораздаването в областта е сравнително бързо, а разкриваемостта на регистрираните престъпления е по-висока от средната за страната. Интензивността на културния живот в областта е сравнително слаба.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо   Незадоволително   Средно   Добро   Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо   Незадоволително   Средно   Добро   Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●●

Доходи и условия на живот ●●

След колеблив ръст на БВП на глава от населението в област Хасково от 2009 г. насам през 2015 г. той нараства значително и изпреварва средния ръст за страната. Въпреки това стойността му остава под средната – 7001 лв./човек при 12 339 лв./човек за страната. Заплатите и доходите в областта също продължават да растат, но не достигат средните нива за страната. Разликата при работната заплата остава значителна. През 2015 г. годишният ѝ размер в област Хасково достига 7422 лв. при 10 535 лв. за страната.

Нарастването на доходите и заплатите в областта води до подобряване на условията и стандарта на живот. През 2015 г. относителният дял на населението, живеещо с материални лишения в областта, намалява до 27% (при 32% за страната) и за четвърта поредна година е по-нисък от средния за страната. Същевременно обаче делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, остава по-висок от средния – 30% при 23% за страната.

Пазар на труда ●●●●

Икономическата активност на населението остава близка до средната за страната и през 2016 г. – 69,2% при 68,7% за страната, като стойността ѝ не се променя значително през последните три години. В същото време заетостта продължава да нараства, а безработицата – да намалява, достигайки по-благоприятни от средните нива за страната. През 2016 г. коефициентът на заетост в областта е 64,2% (при 63,4% за страната), а този на безработица – 7,1% (при 7,7% за страната).

По-нататъшното подобряване на показателите на пазара на труда ще бъде ограничено от влошената образователна структура на населението на възраст 25–64 години. През 2016 г. делът на висшистите в областта се свива до 17% (при 28% за страната), а делът на тези с основно и по-ниско образование нараства слабо до 23% (при 18% за страната).

Инвестиции ●●

Хасково остава сред областите, които привличат най-малко инвестиции. Към края на 2015 г. ЧПИ в областта нарастват до над 100 млн. евро с натрупване, или 448 евро/човек от населението – далеч от средните за страната 3250 евро/човек.

Разходите за ДМА и усвоените евросредства също изостават от средните за страната спрямо населението. Към 30 юни 2017 г. изплатените суми по оперативните програми в областта достигат 896 лв./човек при 1344 лв./човек за страната. В рамките на областта най-много средства отново усвоява община Свиленград, а най-малко – общините Симеоновград и Тополовград.

Инфраструктура ●●●●

Гъстотата на пътната мрежа в област Хасково е по-висока от средната за страната. Завършването през 2015 г. на магистрала „Марица“, която осигурява свързаност с магистрала „Тракия“, пък повишава дела на автомагистралите и първокласните пътища в областта до 22% през 2015 г. при 19% за страната. Това води и до повишаване на качеството на пътищата в областта. През 2016 г. делът на пътната настилка в добро състояние достига 34%, но остава далеч от средните 42% за страната.

През 2016 г. в областта се отчита значително повишение на достъпа и използването на интернет и стойностите на двата индикатора изпреварват средните за страната.

Данъци и такси ●●

През 2017 г. усреднените размери на местните данъци и такси в общините от областта остават близки до средните за страната с изключение на такса смет, която е относително висока. Нито една от общините не повишава местните данъци и такси спрямо 2016 г.

Малко по-ниски от средните за страната са данъците върху търговията на дребно и недвижимите имоти на юридическите лица, а по-висок е местният данък върху превозните средства. Размерът на данъка за прехвърляне на собственост в областта се изравнява със средната ставка за страната през 2017 г. Данъкът върху таксиметровия превоз е значително по-нисък от средния – 340 лв. при 525 лв. за страната.

Администрация ●●●

Самооценките на администрацията за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ са близки до средните за страната през 2017 г. Близка до средната стойност е и оценката за прозрачност на органите на местното самоуправление. През 2017 г. средната оценка за областта е 58% при 59% за страната. Като най-прозрачни в областта се отличават общините Димитровград, Свиленград и Хасково (с по над 60%), а най-малко прозрачни – Маджарово, Минерални бани и Стамболово (с по под 40%).

През 2016 г. покритието на кадастралната карта в областта нараства с включването на част от територията на община Свиленград, но Хасково остава сред трите области (заедно с Кърджали и Перник) с най-нисък дял на териториите, включени в кадастъра – 5,9% при 22,5% за страната. Шест от общо единадесетте общини в областта все още нямат никакво кадастрално покритие.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●

Демография ●●●

През последните три години коефициентът на естествен прираст в областта поддържа по-ниско ниво от средното за страната, като се колебае около -8% при около -6% за страната. През 2016 г. се отчита и нова вълна на емиграция от областта, като коефициентът на механичен прираст отново става отрицателен, въпреки че поддържа положителни стойности през предходните две години. Тези процеси рефлектират върху възрастовата структура на населението и през 2016 г. коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на 65 и повече години към това на 0–14 години достига 154% (при 147% в страната). Коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на 65 и повече години към това на 15–64 години пък достига 34% (при 32% за страната).

Делът на градското население в областта е близка до средната за страната, но гъстотата на населението остава значително по-ниска.

Образование ●●

През 2016 г. делът на записаните деца в V–VIII клас в областта отново се повишава след спад през предходната година и успява да изпревари средните стойности за страната. Същевременно обаче се отчита и значително покачване на дела на второгодниците. Делът на отпадналите от основното и средното образование също продължава да расте за трета поредна година, достигайки 3,5% при средно 2,9% за страната през 2015 г. Хасково остава сред областите с относително малко преподаватели в училищата спрямо учениците.

Представянето на учениците на зрелостните изпити продължава да е сравнително слабо. На матурата по БЕЛ през 2017 г. средната оценка в област Хасково е 4,0 при 4,2 за страната, а делът на слабите оценки е близо двойно по-висок.

Филиалите на двата университета в областта обучават 266 студенти през 2016 г.

Здравеопазване ●

Хасково продължава да е сред областите със сравнително ограничен капацитет на здравните заведения. Относителната липса на лекари и особено на специалисти също се отразява на оценката на областта. През 2016 г. на един общопрактикуващ лекар в областта отговарят 1704 души от населението (при един на 1611 души в страната), а на един лекар от водещите специалности – 714 души (при един на 530 души в страната). Легловата база в областта се разширява, но все още е значително по-ниска от средното ниво за страната. През 2016 г. в МБАЛ в област Хасково има 3,4 легла на 1000 души от населението при 5,1 на 1000 души средно за страната.

Ограничеността на легловата база и специалистите в областта предопределя и сравнително ниския относителен

брой на пациентите в МБАЛ – 203 на 1000 души при 235 на 1000 души за страната.

Сигурност и правосъдие ●●●

През 2016 г. натовареността на местния съд продължава да се повишава и отново е над средното ниво за страната. Един наказателен съдия от окръжния съд в Хасково разглежда средно по 11,4 дела на месец при 9,4 дела на месец на съдия средно за страната. Въпреки това правораздаването в областта все още е по-бързо от средното за страната. Делът на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок, е 92% (при 89% за страната), а делът на висящите дела е под 7% (при над 8% за страната).

Относителният брой на регистрираните престъпления в областта запазва нивото си през последните четири години, докато в страната се забелязва устойчиво намаление. Все пак регистрираните престъпления в Хасково продължават да са по-малко – 11,1 на 1000 души при 12,6 на 1000 души за страната през 2016 г. Същевременно и в областта, и в страната разкриваемостта продължава да расте, като в Хасково тя достига 57% при 48% за страната.

Околна среда ●●●●

В периода 2011–2015 г. в областта са пуснати в експлоатация три пречиствателни станции (в Димитровград, Хасково и Свиленград) и достъпът на населението до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, нараства до 54,5% през 2015 г., въпреки че продължава да е по-нисък от средния за страната (62,3%). По-нисък остава и делът на хората, живеещи в селища с обществена канализация – 72,2% при 75,5% за страната.

Замърсяването на въздуха продължава да намалява и през 2015 г. емисиите на въглероден диоксид в атмосферата спрямо територията са близо три пъти по-ниски от тези в страната. Значително по-малко остават и образуваните отпадъци.

Култура ●

Интензивността на културния живот в областта е сравнително слаба. Относителният брой на посещенията на местните кина, театри, музеи и библиотеки спрямо населението е по-нисък от средните стойности за страната и през 2016 г. Нещо повече – спрямо 2015 г. се отчита спад на интереса към театрите, музеите и библиотеките в област Хасково.

Посещенията в кината е единственият показател, който продължава да нараства, и те достигат 34 000, но относителният им брой продължава да е значително по-нисък от средния за страната – 145 посещения на 1000 души в областта при 778 на 1000 души за страната.

Ключови показатели за област Хасково

Индикатори на икономическото развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	6158	6366	6169	6412	7001	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3708	3855	4130	4157	4321	4861
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	5999	6267	6581	6947	7422	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	21,1	22,0	19,8	31,3	29,8	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	64,6	64,7	68,2	69,2	69,0	69,2
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	54,3	55,0	58,4	61,9	63,1	64,2
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	15,9	14,9	14,3	10,4	8,6	7,1
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	17,1	18,5	20,3	19,3	18,7	17,2
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	46	46	47	47	48	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	784	1612	867	1347	1227	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	420	388	309	257	448	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	41,3	47,5	54,2	57,5	54,2	66,9
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	42,0	44,0	33,6	30,0	33,1	34,2
Покритие на кадастъра (%)	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	5,9

Индикатори на социалното развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-6,6	-6,7	-6,8	-8,0	-7,9	-7,7
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-4,0	-2,8	-3,1	1,0	2,5	-4,9
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,31	4,08	4,14	4,13	4,14	3,98
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	7,22	8,36	7,29	7,45	9,16	12,61
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	82,3	82,9	81,6	80,5	77,8	79,0
Дял на здравноосигурените лица (%)	88,3	87,5	86,2	87,3	89,1	88,8
Преминали болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	147,4	180,4	197,9	188,1	198,0	202,5
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	11,8	10,4	11,0	11,2	12,1	11,1
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	40,8	42,8	36,3	41,9	48,4	56,9
Дял на висшите наказателни дела (%)	8,4	8,2	7,2	13,3	7,1	6,8
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	46,7	46,7	46,9	46,7	54,5	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	196,3	150,3	203,5	183,2	125,8	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	23	69	53	46	105	145
Посещения в театрите на 1000 души от населението	203	211	238	221	302	228